

2021-01-04

Katarina Olofsson, docent, överläkare i foniatri
Tidsbokningen 090-785 91 39

TUNGBANDSKLIPPNING

Varför klipper man tungband

Om tungbandet bedöms begränsa räckvidd och rörlighet av tungspetsen och därmed ge funktionsbegränsningar som säkert kan kopplas till ett kort tungband.

Besvären kan yttra sig i form av att barnet har svårt att uttala vissa språkljud (t ex R) kan barnet att säga/T/D/N/S/L så när tungan till platsen för ett R men är inte tillräckligt snabbt dvs det blir inte bättre av att klippa tungbandet. Ibland kan det bli slutningar i tandköttet i underkäkens medellinje som en följd av att tungbandet är kort.

En vanlig och komplicerad frågeställning är tungbandsklippning i relation till amning. Det vetenskapliga underlaget är otydligt, utifrån begreppet evidensbaserad vård; dvs vårdgivaren skall som ett komplement till annan kunskap – även använda vetenskapliga resultat från *väljorda* undersökningar. Det finns många artiklar som beskriver förbättrad amning vid tungbandsklippning men majoriteten av dessa har av "Agency for Healthcare Research and Quality (AHRQ) klassats som undermåliga. Man har i ett objektivt värderingsförsök av tungbandsklippning med ultraljudsundersökning under hakan inte påvisat en förbättrad tungrörelse och därmed amningsfunktion efter att tungbandet har korrigerats.

Vi vet inte om det korta tungband som vårdgivaren ser är av så signifikant karaktär att amningen förbättras av att tungbandet klipps. Däremot vet vi att amningsproblem är en mycket komplex företeelse. Att klippa tungbandet kan bli en enkel förklaring och orsaken till att den egentliga orsaken inte upptäcks i tid. Det är viktigt att veta att barnet inte har annan oförmåga att bygga upp det tryck i munnen som behövs för att amma/suga ex kort eller muskeldefekt gom. Det bör uteslutas att mamman inte kan amma av andra skäl. *Därför skall ett barn med kort tungband och amningsproblem träffa en amningssköterska och en logoped i första hand.* I majoriteten av fallen behandlas amningsproblemen på annat sätt.

Vid behov remitteras barnet till ÖNH specialist där risker och vinster värderas utifrån en funktionell operationsinsats, med syfte att nå consensus mellan målsman och vårdgivare. En tungbandsklippning är vanligen ett litet komplikationsfritt ingrepp men kan resultera i en blödning i munbotten med påverkan på luftvägen, därav skall underlaget vara medicinsk motiverat. I det fall ingreppet görs på operation i narkos, utgör det i sig en risk för barnets luftväg. Vi måste helt enkelt kunna förklara och försvara ett kirurgiskt ingrepp utifrån vetenskap och evidensbaserad vård för att få utföra det även om ingreppet är litet.

Vid bedömningen inför operationen träffar barnet en ÖNH specialist eller foniatör (taldoktor). Det är inte alltid den doktorn som beslutar om operation som utför den.

2021-01-04

Katarina Olofsson, docent, överläkare i foniatri
Tidsbokningen 090-785 91 39

Operationsdagen

Om tungbandsklippning skall göras på operationsavdelning, kommer ni först till dagkirurgisk avdelningen där får ni träffa ansvarig sjuksköterska och vanligen även den läkare som skall operera. Klippas tungbandet på mottagning görs det med lokalbedövning

Operationen

Operation innebär att läkaren klipper tungbandet och sedan eventuellt syr ett par stygn under tungan. Räkna med att kunna gå hem ca 2 - 3 timmar efter att operationen är avslutad. Innan ni går hem har barnet, kissat och fått något att dricka.

När ni kommer hem

Några dagar efter operation kan barnet ha lite ont under tungan. Vid värk kan Alvedon eller Panodil användas i dosering enligt förpackningen. Barnet får äta och dricka utan begränsningar efter operation. Sårytorna kring operationsområdet kan få en gråvit beläggning som stöts bort efter hand. Dagen efter ingreppet kan ni börja träna rörligheten i tungspetsen enligt träningsprogram från logoped mottagningen.

Komplikationer till operationen

I sällsynta fall kan en infektion eller blödning under tungan uppstå. Om blödning inte slutar spontant hemma, skall ni åka in till sjukhuset. Om tecken på infektion, feber och värk skulle uppstå, skall sjukhuset kontaktas.

Hur länge skall barnet vara hemma från dagis/skolan

Barnet behöver inte stanna hemma annat än på operationsdagen om hen mår bra för övrigt samt dricker och äter.